СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 14. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 18. січня, 1929. VOL XXXVII. No. 14. Jersey City, N. J., Friday, January 18, 1929. THREE CENTS.

ХТО НЕ КОЛЯДУВАВ, ЦЕЙ ЩЕДРУЄ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ.

КУЛИДЖ ПІДПИСУЄ ПАКТ КЕЛОГА

НЕЗАДОВОЛЕННЯ З ДИСКУСІЇ В СЕНАТІ.

ВАШИНҐТОН, 17. січня. — Сьогодня в 10 годині рано підпише президент Кулидж ратифікований сенатом пакт Келога-Бріяна. По нім підпише секретар стейту Келог. При підписанню будуть: заступник президента Дос, члени кабінету і сенатори. В той спосіб надано цьому актови торжественний характер.

Амбасадори і посли чужинецьких держав зложили на руки Келога свої ґратуляції з приводу ратифікації.

На загал през. Кулидж і Келог незадоволені з становища многих сенаторів до цього пакту, як і з декларації сенатора Бори щодо цього, як треба розуміти цей договір. Келог заявив, що ці декларації не мають ніякого значіння.

БЕРД ДОСЛІДЖУЄ АНТАРКТИКУ.

БЕЙ ОВ ҐВЕЙЛС, Антарктика, 17. січня. — Дослідник Берд відбув довший лет на літаку, розсідивши полосу, довгу на 1,200 миль. Літав через 32 години без перешкод.

ҐУВЕР І ПРОГИБІЦІЯ.

ЗАЙМЕНУЄ БЕЗПАРТІЙНУ КОМІСІЮ ДЛЯ ДОСЛІДІВ НАД ПРОГИБІЦІЄЮ.

ВАШИНҐТОН, 17. січня. — Ґерберт Ґувер вже рішився покликати безпартійну комісію, котра розслідила би прогибіційне питання. Та комісія буде мати завдання підшукати всі можливі матеріяли, що відносяться до прогибіційної квестії. Вона має зібрати підсумки щодо цього, як виглядає форсування прогибіції у властивім світлі. Вона має знайти дійсну правду і предложити наукові докляди, що обговорюють прогибіцію з різних боків.

З огляду на цей плян Ґувера видопано в сенаті і палаті послів всі инші праекти, які внесено щодо розслідження прогибіції.

СМИТ У БОЄВІМ НАСТРОЮ.

НАКЛИКУЄ ЗАГАЛ ДО ПОКРИТТЯ ДЕФІЦИТУ.

НЬЮ ЙОРК, 17. січня. — Бувший ґовернор Смит виголосив на радіо бесіду, про яку вже говорили від довшого часу, що вона має принести цікаві новости. Та на ділі нічого цікавого там не було. Смит додав тільки духа партії, заявляючи, що партія, яка віддала при виборах на свого кандидата майже 16,000,000 голосів, є великим і важним фактором. Вона відограє ще велику ролю. Треба їй одначе набрати більше боєвого духа і перейти з партії опозиції в більш програмову і прогресивну.

Смит говорив рівнож і про виборчий дефіцит, що виносить $1,500,000. Він заявив, що той дефіцит мусить покрити загал малими жертвами, а не одиниці. Бо коли покривають одиниці, то це нездоровий обяв, бо одиниці тоді і диктують.

Про себе сказав Смит тільки те, що почував себе дуже задоволеним, бо може вийхати на відпочинок до Флориди.

МІЛІОНЕР НА ВАКАЦІЯХ.

НЬЮ ЙОРК, 17. січня. — Чарлз Шваб, міліонер і головний шеровець та директор Бетлегемської Сталевої Корпорації, передає свої шери в руки тростів, бо хоче мати спокійну голову. Навіть рахувати дивіденди від шерів уже для нього тепер клопіт.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

БРЕНТВУД, Лонґ Айленд, 17. січня. — Через Брентвуд переїзджав експресовий поїзд і наїхав на перехрестю на автомобіль та розбив його. Чотири особи, батько і діти, згинули на місці. На перехрестю не було рампи, а тільки сигналові дзвінки. Чи вони дзвонили, коли переїзджав експрес, не знати.

БАНКИ РЕСІВЕРАМИ.

НЬЮ ЙОРК, 17. січня. — Шість федеральних суддів на Полудневий дистрикт Ню Йорку рішили, що ресівером у всіх банкротствах цього дистрикту буде Америкен Ексченґдж Ірвинґ Трост Компані. Це є перший крок до цього, щоби ресіверство передавати виключно в руки банків, а не адвокатів чи инших осіб. У той спосіб хочуть охоронити публіку від ошуканих ресіверів.

ЩО КОШТУЄ УНІВЕРСИТЕТ ЗА РІК?

КЕМБРИДЖ, Масучусетс, 17. січня. — Кошти удержання гарвардського університету за послідний рік виносили $10,589,000. У порівнанню з попереднім роком зросли видатки о $1,000,000. На покриття коштів зложено жертв на суму $4,900.000.

ВЖЕ МЕНШЕ ПАЧКУЮТЬ.

ЗАТЕ БІЛЬШЕ АЛЬКОГОЛЮ ДОМАШНЬОГО ВИРОБУ.

ВАШИНҐТОН, 17. січня. — Департамент скарбу подає, що пачкування алькоголю зменшилось, і вносить, що прогибіція поступає вперед. Але заразом у тім самім докладі стверджують, що приватні таємні дестилярні зросли. Пачкують менше, бо мають доволі алькоголю домашнього виробу.

КУДЗІНОВСКІ ПІДЕ НА ЕЛЕКТРИЧНЕ КРІСЛО.

ДЖЕРЗИ СИТІ, 17. січня. — Полєк Петро Кудзіновскі, літ 26, що перерізав горло малому, шістьлітньому Йосифови Сторелі, засуджений на смерть. Піде на електричне крісло в тижні, що зачинається з днем 24. лютого. Засуд смерти не зробив на Кудзіновскім ніякого вражіння.

ЗА ВИЩОЮ ТАРИФОЮ.

Матвій Волл, заступник президента Американської Федерації Праці, відбув враз з другими робітничими делеґатами довші конференції з лідерами сенату і палати послів в справі піднесення цла й охорони робітничої платні.

ЗВІРСЬКИЙ УЧИНОК.

В селі Костухні на Шлеску викрито незвичайно рідкий злочин. Отсе одна дівчина з тої оселі вродила без нічиєї помочі дівчину. Щоб оминути ганьби покритки, розпалила вона в печі і вкинула туди дитину. Мале згоріло зовсім — а нелюдську маму арештували щойно тепер.

НА „ШТАНДАР".

Купець Горашек з Тихонова на Шлеску розлютився так дуже на екзекутора, який прийшов його лицитувати, що вхопив прапор Т-ва Повстанців, який мав у себе вдома, і хотів на його конець застромити нещасного лицитатора. Той тільки з трудом уникнув каліцтва, а Горашка доправили і запровадили до арешту.

СЕЛА ПОЗА СВОЄЮ ДЕРЖАВОЮ.

„Комсомольська Правда" пише: „На півночі від Красноярської округи відкрили 4 села (19 хуторів), досі незаписаних у инших урядових списках, що не платять нияких податків і ніколи ще не вибирали з себе „совєту". Вони, здається, і не чули, що існує якась радянська влада".

ЖИВЦЕМ ПОХОВАНІ.

Іван Куляс і Степан Савицький добували на полях села Дзвенигород, пов. Бучач, пісок. При тій роботі викопали вони довгий підкоп і полізли до нього. Нагло беріг підкопу завалився і земля засипала особи неосторожних копальників. Івана Куляса витягнено нежівого, а Савицькому груди землі зломали праву ногу.

З ДИМОМ.

В Стасевій Волі, пов. Рогатин, підпалив хтось збіже у стиртах на фільварку. Згорів цілий цьогорічний збір. Страт начислюють на 26 тисяч золотих. — В млині Корнберґа в Тернополі вибух пожар, якого жертвою впали всі будинки і машинові галі. Помимо пожарної сторожі вдалося врятувати тільки одну динамомашину, кілька пасів та малий магазин зі збіжем. Шкід є на пів міліона зол. — Рафаель Равхфляйшер, властитель млина в Ражневі, пов. Броди, підпалив сам навмисне свій турбіновий млин, бо хотів дістати асекурацію. Млин згорів, хата Равхфляйшера також, шкід є на 25 тисяч золотих — а тепер не дістане нічого. — Наслідком неосторожности повстав оноді вогонь в Мальчицях, пов. Городок. 9 будинків, а в тому 5 стоділ зі знаряддям та цьогорічним збором замінилося в попіл на шкоду господарів: Панькова Дмитра, Моти Степана, Столука Степана та Тутина Павла. — В Беньках, пов. Жовква, також через неосторожність з огнем згоріла хата Ганни Ґураль вартости 2,500 зол.

КАЛІНІН ПРО ҐРАМОТНІСТЬ І ЧЕМНІСТЬ.

Голова Центрального Виконавчого Комітету комуністичної партії, Калінін, сказав на останньому зізді „робкорів" і „сількорів" декілька характеристичних думок, зовсім неполітичних. Він звернувся з поликом до радянських журналістів, щоби вони вчились... ґрамоти. Журналісти, як і промовці, повинні на його думку викладати свої думки коротше та ясніше. Більшість статей у радянській пресі це „вода". Крім цього Росіяни повинні бути чемніші. Колись вони мали славу найчемніших і найбільше ґостинних людей в Европі, а тепер вони мають манєри вуличників. Пролетарі повинні бути чемні.

ЖЕРТВА ПРОЦЕСУ.

В селі Слєбідка лісна коло Коломиї позбавила себе життя 52-літна Іванна Зембровська. Свого часу пішла вона була до урядника двора Ґітнера і просила його о ґроші на похорон сина, якого той безпідставно арештував до криміналу, а звідси син вийшов перестуджений і вмер. Ґітнер викинув нещасну маму за двері і казав вибити її форналєві. Зембровська пізвала його до суду, але справу програла. Нещасна жінка так перейнялася своєю програною, що пішла під браму фільварку і повісилася на власній хустині на клямці, віддаленій на 1 метер від зем.

АМАТОР ПОДРУЖА.

40-літній столяр у Ходорові Йосиф Давм освідчився 18-літній Зільбермарківній, яка була тої сумної думки, що краший горобець у жмені, ніж канарок на даху. Призначили день шлюбу і батько „молодої" вибрався до Львова купувати доньці „виправу". На щастя, Львів таке погане місто, що тут усе знають. Пан Зільбермарк довідався, що кандидат на його зятя є вже женатий і то не раз, а більше.

ПРОКЛЯТТЯ ФАКІРА.

Індійські факіри мають чародійну, несмовитну силу над природою. З численних чудес, про котрі розказують англійські старшини й урядники, що перебувають на службі в Індіях, англійський часопис „Таймс" подає цікаву подію про надприродню силу факірів. Діялося це перед літами. Трох старшин 5-го полку Бенґальської кінноти, Андерсон, Віліямсон і лікар Пельмер, загорнули кусник землі над рікою Кубаль, щоби збудувати там свій дім. Мешкаючого там факіра усунено силою. Відходячи, факір прокляв чужинців: „Згинете всі до 7-ох літ". І справді прокляття сповнилося. Андерсон впав з коня і забився. Віліямсонови підчас гри в поло другий ґрач не хотячи розбив голову. Д-р Пельмер підчас повени втопився. Все це сколося протягом року...

БУНТ У ТЮРМІ.

Злодії, які сидять в тюрмі в Комарні, почали революту. Здемольовано кілька келій. Инші вязні (а є іх в тюрмі біля 40) не прилучилися до бунту. Як виказало слідство, злодії підготовляли втечу.

ШЛЮБ У КЛІТЦІ ЛЬВІВ.

На днях відбувся в Парижі шлюб погромщика й погромщиці львів. Розуміється, їхній шлюб не міг деинде відбутися, як тільки в клітці львів. Хоч як одначе панство молоді запевняли, що нікому з присутніх не ґрозить ніяке нещастя, всі весільні ґості, як і рівнож священик, стояли поза клітков. Відважна пара стояла підчас шлюбу окружена громадою львів, які одначе здорово попоїли з нагоди празника.

УКРАЇНЦІ НА КАМЧАТЦІ.

На Камчатці Українці творять 15 відсотків цілого населення. Живуть у місті Петропавловську і по селах. У чисто українському селі Запорожська Посада є українська школа, український театр і хор. Живуть вони з ловлі дичини і риб.

ОТ ТАК ВИХОВУЮТЬ.

Московська „Робочая Газета" подає такий документ, підписаний кількома малолітніми хлопцями: „Ми, нижче підписані вихованці Діткомуни Ч. 5, Чужакін, Смирнов, Платников, Йонов, Збірев і Наумов приїкаємо керманичеви дому, що не будемо більше влазити вікнами і красти, уживати плюгавих висказів, розбивати вікон, псувати електричних проводів, бити вчителів і служби і палити в будинку Діткомуни. Не будемо насилувати товаришок, будити їх в ночі і робити їм неприличні пропозиції, не будемо задирати суконок учителькам. Не будемо виважувати дверий до кімнати завідателя Дому — а будемо правильно ходити до школи". Як видно — революційне виховання робить посуґи.

НЕСПОДІВАНІ ҐОСТІ.

Недалеко міста Керзембурґ в Африці мав місце такий випадок: Один фармер сидів якраз з родиною при вечері, коли нечайно на подвірю залунав страшний рев льва. Усі здерев'яніли. Син фармера перший не втратив притомности, схопив зі стіни рушницю і скочив до вікна. В тій хвилі крізь отворені двері вбігло два львп. Хлопець прицілив і один з них впав трупом. Другий одначе в тій хвилі скочив на людий і заки забито його, покалічив батька родини і одного ще сина. Це нечуваний досі випадок. Львп ніколи не підходять до людських осель і кажуть, що оті два мусіли бути страшенно голодні, коли відважилися йти в хату.

ЧЕРЕЗ КРАСУ.

В Парижі відбувся цікавий процес: Одна дуже гарна дівчина заскаржила свою господиню, яка вигнала її зі служби тільки через те, що вона була гарна. Дівчина стратила посаду і домагалася відшкодовання. Властителька склепу, у якому та дівчина працювала, боронилася тим, що, мовляв, хлопці вічно прилазили до склепу, щоб на неї дивитися, а нічого не купували. Суд одначе став на сторонищу, що краса не є причиною до позбавлення хліба когось і признав красавиці відшкодування.

ВИКРИЛИ НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ ПЛЯН ОБОРОНИ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

СЕКРЕТНИЙ МЕМОРАНДУМ НІМЕЦЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО МІНІСТРА ОПУБЛІКОВАНО В АНҐЛІЙСЬКОМУ МІСЯЧНИКУ. НІМЕЧЧИНА МАЄ БУДУВАТИ ФЛЬОТУ, ЩОБИ БОРОНИТИ СХІДНУ ПРУСІЮ ВІД ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН (Німеччина), 17. січня. — Велике замішання й здивованя викликало у всій Німеччині те, що таємний меморандум військового міністра Ґренера опубліковано в Лондоні, в місячнику „Ревю оф Ревюс". Цей меморандум був видрукуваний міністерством у двацять чотирох примірниках, що були пренумеровані й видані на руки лише тих державних мужів, котрі користувалися найбільшим довірям. В ньому військовий міністер подав плян оборони Німеччини на случай війни з Польщею.

Тепер у Німеччині всі здивовані, яким чином цей таємний документ дістався до чужих рук. Військовий міністер признає, що опублікований у Лондоні текст меморандума правдивий.

Гадають, що його опубліковано длятого, щоби пошкодити Німеччині при репараційних переговорах, хоч у ньому нічого злого для опінії про Німеччину нема. В цьому меморандумі військовий міністер лише подав мотиви, чому Німеччина мусить будувати військову фльоту. Він там підкреслює, що Польща все ще зазіхає на німецькі землі в Горішньому Шлезьку та в Східній Прусії. В разі війни Польща, обсадивши військами данцігський коридор, відрізає від Німеччини Східну Прусію. Тому Німцям треба мати таку фльоту, щоби вона, перемігши польську, могла тримати звязок зі Східною Прусією, коли Польщі не прийде на допомогу французька фльота.

ПОЛЬЩА НЕ ВІРИТЬ НІМЕЧЧИНІ.

ЦЕ ЗАЯВИВ ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАЛЄСЬКИЙ. НІМЕЧЧИНА ВЕДЕ ПРОПАҐАНДУ ЗА ЗМІНОЮ ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКОГО КОРДОНУ.

ВАРШАВА (Польща), 17. січня. — На засіданню соймової комісії для закордонних справ Залеський заявив, що ввесь час зі сторони Німців ведеться пропаганда за переглядом польсько-німецького кордону. Пропаганду цю ведуть не лише приватні організації, але й урядові чинники. Ця пропаганда стоїть у противенстві до загального миролюбивого духа Ліги Націй та утруднює осягнення стабілізації міжнароднього життя в Европі.

Длятого, щоби скорше прийшло до дійсного спокою й замирення в Европі, треба, щоб німецький уряд спинив цю пропаганду.

Щодо взаємовідносин з Совітською Росією, то Залеський сподівається, що для усталення їх велику ролю відограє пакт Келога, коли його ратифікують усі держави Европи.

У своїх відносинах з Литвою Польща все старається нарешті прийти до порозуміння, „не маючи жадних ворожих намірів супроти неї".

СТРАШНА МОРСЬКА КАТАСТРОФА.

КИТАЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ РОЗБИВСЯ НА СКЕЛІ. БІЛЯ 400 ДУШ ЗАГИНУЛО.

ҐОНҐКОНҐ (Китай), 17. січня. — Ізза страшної бурі на морі китайський пароплав „Ґсинва" розбився на підводній скелі. Він ішов зі Сватова з більше ніж трома сотками пасажирів та 103 моряками його залоги.

Корабель так швидко тонув, що встигли спустити на воду лиш один ратунковий човен, у який всіло 15 душ із залоги пароплава та 4 пасажирів. Цей човен кидали страшні хвилі розбурханого моря щось біля години, поки його не побачила велика китайська „джонка", що забрала з нього людей.

Друга „джонка" вирятувала з води старшого офіцира та двох Китайців, що, плаваючи у воді, страшенно перемерзли.

Пошукування проводиться далі навколо міста загибелі пароплава, але не мають надії, що пощастить ще когось врятувати.

КЛИЧУТЬ АНҐЛИЧАН ДО ЕМІҐРАЦІЇ В КАНАДУ.

ЕМІҐРАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ВИХВАЛЮЄ КАНАДУ ЯК КРАЇНУ ВЕЛИКИХ МОЖЛИВОСТЕЙ.

ЛОНДОН (Анґлія), 17. січня. — Йоркширський Добровольний Міґраційний Комітет оголосив повідомлення його делеґації, що студіювала умови праці та життя в Канаді. Комітет переконався, що Канада жадає мати емігрантів Анґлійців, яким вона прийде з великою допомогою. Але треба Міґраційному Комітетови розвинути дуже жваву кампанію, щоби спонукати Британців до еміграції в Канаду.

На погляд Комітету Канада є країною великих можливостей. Багато чужинців, які в ній оселилися, досягли величезних матеріяльних успіхів. Для Британців ще легше влаштуватися тут і скоро стати на міцній економічній підставі, бо вони стрінуть більше сприятливі умови для цього ніж емігранти инших народів.

Тепер, у час електрики й радія та знаменитої комунікації, нема чого лякатися нудного життя в далеких закутках, бо тепер всі віддалі надзвичайно скорочені й особливої ролі вони не ґрають.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 85 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзи Сітї і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платитись 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
За оголошення умовини по відношенню
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союзат 1838 Montgomery.
Адресувати: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ЧОЛОВІК НЕ СТОЇТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Член нашої організації, громадянин Т. Гречин з Фреквід, Па., просить нас подати в „Свободі" такий випадок:

„З боку моєї жінки мав я тут в Америці кревняка, що звався Андрій Дьорко, а походив з села Жупаня, повіт Сколе. Не належав він до жадної нашої організації. Скільки ми не переконували його, щоби вступив до У. Н. Союза чи другої української організації, нічого не помагало. Як тільки доробився деяких центів, вже сторонив від наших людей. Все, що наше, критикував і уважав за зле. А як було з ним зле, тоді знову до нас приставав і шукав помочі та обіцював, що й до своєї організації приступить. А ставало йому лекше, то знову не хотів чути про своїх. Вкінці нашим людям було цего забагато і лише взяли його на сміх. І ним вийхав десь до нюйорського стейту, де й помер. Доносить, що перед смертю просив він дати знати його рідні, що вмирає, але ніхто не доніс, а тепер вдова, що по нім остала в краю і родина, не можуть навіть метрики смерти дістати і не знають де і до кого удатися за порадою.

„От так виглядає смерть людини, що через ціле життя кинула собі з організації. Яке було її життя, така була й смерть. Тільки біда, що за легкодушність такого чоловіка мусить терпіти бідна родина.

„Подаю цей случай, щоби ті, що будуть його читати, а не є членами нашої організації, до неї вступили і то вступили таки сегодня, бо не знати, що слідуючий день принесе".

Так пише наш громадянин. А таких случаїв повно. Разу-раз вони трапляються. А мимо того маємо ще так багато наших несвідомих, що не дають себе переконати і вписати в ряди нашої організації.

Приходиться нам тепер апелювати до здорового розсудку української жінки. Бо вона з дітьми найбільше покутує, коли її чоловік за життя не подбає за аеекурацію, коли відтягався від українського організаційного життя. Вона повинна наставати, щоби бути у своїй організації, бо своя громада є завше однокою розрадою в нещастю. Вдова і діти-сироти дістають першу поміч в нещастю з рамени уряду відділу і членів. Наша організація розкинена по всіх просторах Злучених Держав. Перейде чоловік з одної місцевости до другої, тоді і легко може перейти з одного відділу до другого. Стріне його нещастя на новім місці, де його не знають, то подбають за него місцеві Союзовці, бо хто в Союзі, цей у великій родині. Куди Союзовець не поступив би, всюди натрапить на родича-Союзовця. Деб Союзовець не помер, всюди похователь його в порядку, після статута. А вже сам Головний Уряд повідомить родину, коли вона в краю.

ВОРОЖИЙ НАПІР, А НАШ ВІДПІР.

(Оригінальні допись до „Свободи" з Галичини).

I.

Загально знаним є, з якими трудношами мусить боротися український народ під Польщею просто о своє цілком звичайне істнованнє. Найбільше безпардонно заходить собі з ним польська влада в бувших провінціях Росії, як-ось напр. на Волині, ті це легко приходить, так як у тих землях сельський та взагалі робучий народ мало має національної свідомости, а українська інтелігенція або також національно незадекларована або на полі політичної боротьби та взагалі національної, — хоч би лише просвітної роботи — не виробленa та без всякого досвіду.

До того треба взяти на увагу, що перше, за московської влади мала вона до діла з царськими ступайками, котрих вдачу аж надто добре вона знала, а тепер прийшлось їй зійтися з польськими „уржедніками" та польськими всілякого сорта „дзялачами", котрих ментальність їй не знана, дарма, що перші з них стараються по змозі іти слідами давних московських чиновників, для котрих поняття горожанської свободи та рівноправности — взагалі не істнувало.

З наївністю, достойною справдішних дітваків — почали наші північні земляки з Західної України відкривати польським пришельцям своє щире українське серце числяючи на це, що недавні спільні терпіння під московським кнутом, та почуття „славянського братерства" (!) рознімуть рамена тих пришельців до щирого братерських обіймів.

Та вскорі на власній шкірі переконалися вони, що в недавних же жертвах московської чиновницької самоволі збудилось нараз незвичайно сильне бажання панувати над другими, слабшими, відданими їм безправно на поталу. До того бажання придучилась дивним способом ще й давна **шляхетська бута** і то навіть в людий, в котрих нема і каплі крови давних розбишаків в роді Каньовського або Радзівіла.

Ми, Галичане, вже звикли до таких „файних" прикмет наших „властелинів" і ми вже виробили собі певні методи, в який спосіб їх робити нешкідливими. Та все таки мусимо зазначити, що наші власні королики, виховані ще за австрійської конституції, не такі — як Москалі кажуть — „нахали", як ті рижі старости та комісарі переважно **„довоїни викшталцені"**, котрих вже і на нас, Галичан, зачинає насилати Варшава зі своїх конгресівських складів.

І так передовсім по 1. паделиста дуже розгнівалась вона на львівську поліцію, що була замало **„спрежиста"** (це признав міністер Складковскі докликом в соймі), або иншими словами — що не впало з цеї нагоди кільканадцять українських трупів.

Прислано отже нового комендата поліції до Львова в тій надії, що він, вже знаючи давні московські методи „укруці рихло гайдамацке запендзі". Но! — і енергічне він розвинув не аби яку і ось напр. вибрав наразі мов воробчиків з гніздочка всіх студентів, молшкучих у львівськім Академічнім Домі. Але по двох-трох тижнях вони вийшли на волю.

Бо до біса — не так то й легко тепер при помочі ревізій найти якісь „доводи і пошлякі" у тих наших молодих гайдамаків. Ось вийшла мабуть ще в 1927 р. за границею книжочка, яка під дуже добрим титулом, тай з ще побожнійшим образком на обгортці — дає дуже докладні поради, як і що робити, як затирати всі кінці та не лишати ніяких слідів. А це для „галічменів" не маловажне. Вони ще від часів Австрії (добра була небічечка!) навчились ходити по світу з висоплюнями на пів метра (у жінок ще довше) язиками, кождим, хоч би і як дрібним подвигом чванитись у листах (навіть на перепискових карткаx!) до приятелів, та точно всяку нараду, та адресу чи жадого знакомо занотовувати: не має так дуже на прикметі своїх „нотесах"! Лише бери, читай та... „уржендуй!"

Вже у братів Наддніпрянців цілком інакша вдача, бо й іншу школу перебули вони під своїми „околодочними" „ісправниками" та другими достойними цего типу. З деяких висловів можна вносити, що і той малий, але змістовий „підручник для заговірників" (зветься він в дійсности інакше) уложив якийсь досвідний Наддніпрянець. Ба — а наша молода „галічанська" братія — це хлопці (тай дівчата!) цікаві, та легко набираються „таких полезних" наук. До сили „доводів" не так то тепер легко попасти на якісь „сліди", дарма що при ріжні „Курєри" краковські та львівські, „Газети поранне", аж пельки собі роздирають ріжними окдиками, що ось то там а там забрано цілу масу компромітуючих матеріялів та писем. Але остаточно з тих всіх ревізій виходить лиш один „пшик", бо молоді гайдамаки та гайдамачки занадто перенялись згаданим побожним підручником, виданим — чи не дяльним „Центром" д-ра Е. Петрушевича.

„Енергічні" труси" переведені у соток осіб і в сотках ріжних українських товариств (навіть у кооперативах!!), стояли під кличем „шукання за бронью". Та „броні" ніде не находжено, бо **наші люди** знають добре розуміють **своє домі-кующе становище** над ворогом, так зникаюмо малим серед українського моря. Хтож другий компромітувати себе якимись бомбами чи бравнінгами, коли нам найпрактичнійше держатись засади, висказаної колись німецьким поетом Гайнріхом Гайне, котрий пруським цловим урядовцям заявив, що **найнебезпечнійша контрабанда** захована у нього в **голові**?!

Революції тепер на старий лад при помочи зорганізованих бунтівничих мас не легко устроїти, головно ізза трудности придбання і перехованя модерної зброї в роді скорострілів і т. ін.

Польський генеральний штаб числиться однак вже заздалегідь з можливістю ревлюції та уличних боїв, при чім не має так дуже на прикметі Українців, як радше своїх власних, комуністично настроєних місцевих робітників. В тій цілі видав він накладом „Військового наукового інституту" книжку підполковника генер. штабу **Стефана Ровецького** під заголовком **„Валькі уліче"**, в котрій обговорює дуже доладно деякі можливости такої боротьби і способи покоманя регулярним військом горожанських бунтів. Видавці забули однак, що та книжка є приступна усім, що отже і прихильники оружної революції можуть набути (а як зачувати, то УВО вже й набула!) той підручник, котрий є ним для обох сторін. Так було іменно і з одним славним підручником для **судців слідчих**, виданим грацьким судовим радником Гроссом: і ті, **проти** котрих та книга була вимірена, дуже основно користали з неї.

Не без інтересу буде зазначити, що рівночасно у Відни накладом „Вінерфольксбухгандлюнг" появилася книжка, котра обговорює уличні бої давнійших визначних революцій, як напр. великої французької **1789** р. **та кімецької 1848** р.

І висказаний є там між иншим дуже інтересний погляд, а іменно, що хотя тепер найбільше успішною зброею в руках правительств підчас уличних боїв є тенки („tanks"), то і на них є рада: виставлена поперек улиці солідна **стрімка барикада** з камінних кубіків та плит, котрої тенк переїхати не годен. А самий тенк можна розбити ручними, з вікон та дахів киданими бомбами, котрі очевидно здемонтують і помішені на тенку гарматки та скорострили.

Це я тут обговорюю лише з теоретичного інтересу: Українці не мають зорганізованого міщанства, ані міського українського робітництва, а наново воскрешена в Галичині українська соц. демократія стоїть, як і перед війною, під тими сами млавими провідниками, що дали собі взяти весь провід над міським українським пролетаріятом „таким польським соціял-патріотам як Гавснер*)

Очевидна річ, що саме ношенне **революції в головах** ще противникови не зашкодить. Вона мусить якось маніфестуватись і на зверх — та я задалеко стою від загалу українських революційних кругів, щоби мати змогу дати звіт про їх пляни, котрі вони очевидно держать і так лише для себе самих.

Діяльність УВО обявляється час до часу дуже маркантними акціями і про неї не лиш редактори краківського „Курієра" та львівського „Слова Польського", котрі дістали такі інтересні „ніколайки", але й шановні читачі „Свободи" певно вже виробили собі відповідний погляд. — Однакож у боротьбі з ворогом є ріжні методи і як зі справоздавчого обовязку мушу піднести, що о скільки іде о вплив і організацію мас, то переважає думка, що власне з уваги на перфекцію „урядового" узброення — найбільше є порадними методи і тактика **Чехів**, яких вони держались і підчас цілої світової війни. Залежить усьо — від **національної свідомости мас**, покликаних на випадок війни під зброю, і тут, а не дєінде є закопана собака. — справа дуже ясна, і легка, але і не легка заразом у народа, котрого синки, вернувши не „урьлоп", так чваняться по селу своїми чотирма ґорами! **Такому** народови далеко до Чехів у кождому напрямі, далеко отже і до їх успіхів.

Впрочім, як чую від чеських методи були вже недавно деким обговорювані і в Америці. Треба однак допомогти, щоби і в краю появились відповідні праці друком.

На жаль — на кождім кроці шкодить нам **партійна парафіяшцина.** Навіть події в роді тих з 1. падолиста 1928. не учать нас разуму. Ось примір: На весну 1928 р. вийшла брошура д-ра К. Трильовського п. з. **„Боротьба Італійців за свободу і соборність".**

Про ту брошуру написав наш заслужений ювілят д-р Андрій Чайковський статтю під заг. **„Бери, Петре, на розум!"** та післав її до редакції **„Укр. Голосу"** в Перемишлі. Минає кількість, ба і другий, д-р Чайковський пише ургенс за ургенсом — нічого не помагає! **Д-р Трильовський не є гетьманцем,** то може його праця висказувати не знать які спасенні думки, признані майже загалом української інтелігенції ріжних таборів, але коли він не з нашого загумінка, то й не сміємо звернути увагу загалу на його працю.

Най вже радше видання **„Рясту"** лежать безчинно на складі — ніж мавби хто довідатись про ще, як Італійці боролись за свободу і соборність. Таж то Трильовський про це написав, то як же йому робити рекляму?!

Але треба признати, що були і такі органи партійні як **„Н. Час"** (ундистський) та **„Рада"** (орган партії праці), що дуже горячо заявились за масовим поширенням згаданої брошури помимо того, що і до їх партій д-р Трильовський не належить*).

*) Він стоїть поза партіями, так як еще в 1919. році виключили його радикали на вєсненния **Д-ра Северина Данилевича** зі своєї партії. Думку Д-ра С. Данилевича уважають декотрі радикали за обовязуюну їх і тепер!

(Конець буде).

*) Гляди його свіжо видану книжку про це, як то він боронив Львів перед Українцями.

ОСТАННІЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР.

(З білоруського).

—o—

Сонце сідало за темний ліс, рожево закрашувало захід. Темний відтінок неба все більше й більше витискав рожеві тони, змінював їх у сумовитий лілеєвий колір. Сонце заходило кроваво. Мороз кришав. Галузя на придорожніх деревах прибралося в біляву обрамівку.

А далі, на засипаних снігом просторах видніли села, одно, друге... свій дим простими стовпами знімався з комиїв і слався легенькими хмарками в морозному повітрі. По дорозі, що ледви ниткою вилася в снігових просторах, ішла старенька бабуся.

Дві торби, повні цього, що дали їй добрі люди, дуже перешкаджали їй у ході.

Ішла зігнувшись, підпиралася суковатою палицею.

Північ огнистим подихом обдувала її лице, мерзли ноги в вербяних личаках. Та вона ішла. Їй хотілося вечеряти на Свят Вечір у своїй рідній хаті разом з дітьми й унуками. Вона не гнівалася на них, що вони не тільки пускали, але навіть і виправляли її за пріснім хлібом.

Тай щож у цьому дивного, така велика сім'я, а земді майже ніякої. Літом вона сиділа в хаті, усеж у чомунебудь могла помогти в господарці. Чи то діток доглядати, чи корову попасти. А зимою? Лише без хісна їла той хліб, якого ледви-ледви до Великого посту ставало.

Щож було діяти?

І вона пішла, просила й усе якось між людьми жила, хоч тяжко було тягти старі кости тай якось прикро, якій-такій, а всеж таки господині.

Але бабуся на це не зважала, вона ніколи не жаліласа на свою долю. Від неї віяло якоюсь дивною рівнодушністю.

Від осени до самого Різдва ходила вона, але на Святий Вечір усе йшла додому. Тепер, як ішла дорогою, вона рахувала, скільки їй ще оставалося йти.

„Бобрівники вже минула... ще Петрівський лісок, а там білі Совейків до хати недалечко, можна буде піти просто полем".

Перед нею малювався образ хати.

„Іваниха, хіба, кутю вже зварила, вівсяний кисіль певно вже таксамо готовий, може вже й піч заслонила. А діти певно ходять по хаті та носиками потягають, втягають запах рідних страв, що парою доносяться з печі. Вони що хвилини вибігають на двір, поглядають на небо, ждуть першої зірки, а разом із нею й вечері. Голодні бідолахи, ниж постять пречінь цілий день.

У хаті чисто прибрано. Долівка посипана дрібосеньким жовтим пісочком, піч побілена тай якими ще взорами розмальована. Це вже Ганусина праця, вона буракам такі цвіти малює, що аж диво, наче живі виходять... Але вже пізно...

І стара спинилася на хвилю, поглянула на небо. А так уже була пора зачинати вечерю.

На чудовім темно-синім тлі неба, брилянтовими цвітками казок, розцвітадися та розсипалися, переливаючися ріжними барвами, віночки зір.

Бабуся стала спішитися. Та воно вже на добре стемнілося, задеревіяв від морозу ноги ледви воріхлись. Невже вона спізнилася на вечерю? Чи хто міг зрозуміти, як їй хотілося за святою вечерою, серед своїх стрічати Рождество Христове. Свято Народження Того, що прийс убогим і пригнобленим розраду, що прийс їм добру новину про рівність і братерство всіх людей, що, новонароджений, таксамо мерз у стайні, що таксамо терпів переслідування богатирів.

Але бо і мороз узявся сьогодні, цей лютий ворог бідних людей, він наче бішений, голений вітром, біг по чистому полі, тріщав у кроках стріх і ломився об стіни хат, скрипів, наче погрожував, що погубить і знищить усе живе.

Бабусі мерзла, бо мороз морозом, але на додаток почина-ла свою жалісну пісню мете-лиця, збивала старенькуз ніг і засипала слабі ноги жменями гострих, ледяних шпильок.

Ось і Петрівський лісок, вона скоро мине його. Та замість того, щоби поспішити, бабуся воліклася щораз помаленше. Якось минула й лісок, тепер надробить, через поле, кілька верств і вона в хаті, але ноги зачинають відмовляти послуху. Якась мягка млявість уступає місце різкому холодові й розливається по тілі.

— Ось щоби трошки відпочати, бо наші вже певно почали вечерю, всеодно не прийду в пору...

І вона просто мимоволі присідає на горбочку під кущем.

Филя теплоти на нерухомости все більше і більше охоплює очи.

Ноги тонуть у снігу, метелиця сипле звідусіль і в рукави і за пазуху, але бабуся не чує холоду, вона тратить притомність. Їй здається, що вона вже в хаті, ось вже і роздягнулася, отряслася зі снігу і так тепло стало їй.

Невістка садовить її біля себе.

На столі сіно, скатертю білєнькою накрите, на ньому горнець із кутею і кисіль вівсяний, і буречки з грибами, і селедці та пляшка горівки.

Біля стола зібралися всі, батько встає, мовить молитву, опісля бере чарку горівки, запиває тай каже: „Дай Боже в доброму здоровлі провести святі". Потім за кутю береться, але перш за все, старим звичаєм, несе повну ложку кутї до вікна, Діда Мороза частувати, щоби власкавити його трохи. Тай дає йому страву і каже: „Морозе, морозе, ходи кутю їсти, а коли не йдеш, так не йди на жита, пшеницю й усяку пашницю".

Ідять усі кутю, перекидають її олієм, а там і кисіль дочекався своєї черги, а потім і селедці й усе інше.

Ідять помалу, смакують. Бабуся лише оглядається до них і дивує її, що до неї словом не озветься ніхто, діти тягнуть з під скатерті соломку та дивно спереч аються, чия довша, собто хто довше житиме та чия більше нерівна, колінкувата, щасливіший.

Гнат і Антошко збираються оповісті йти у стайню слухати, як корови і коні людською мовою говорять. Ось і причепилися до матері, чи нічого їм від того не станеться, коли вони лише трохи послухають. Мати їм про це страшні речі розказує і діти бояться, туляться одно до одного.

Під вікнами хати колядники колядують, рідко який з них затягне:

Чому в тебе, вовчик, лабки [довгі?

Коляда! Коляда!

Чому в тебе, вовчик, язи- [чок тонкий?

Коляда! Коляда!...

Нині підходять більше надбожні пісні.

Добре тепер сидіти в теплій хаті за Святою вечерею... — думає бабуся. Ось уже й зілі кутю. Іван бере остаиню ложку і кидає на стелю. Трохи кутї причіпається до стелі. — „Себто бджоли роїтимуться цього року" — думає бабуся. Гарно святкують Свят Вечір. Небагом до церкви підуть, то може трохи переспатися.

І здається бабусі, що вона вже після Святої Вечері в церкву потрапила.

Свічки ясно горять, аж в очах миготить, люди такі веселі, розрадувані. А богато їх зійшлося, аж здавили бабусю, але Ісусик сам рученята до неї простягає, кличе до себе.

Рванулася стара у гурмі, розплющила очи, а зоря на небі велика така заіскрилася та полетіла кудись у безвісти. І знову заплющила очи бабуся, замкнула їх на все.

Зірвалася метелиця, завихрувала та засипала замерзле неживе тіло старої бабусі. В далечі, в малій церковці оддзвонили дзвони та загуділи переливами, колихали морозне повітря й несли вістку у простори про свято Рождества Христового.

В Іванової хаті кінчали їсти кутю й дивувалися, чому старая, яка все приходила на Свят Вечір до хати, цим разом не прийшла.

Вони й не знали, що дух її за Святою Вечерою святкував разом із ними народини великого дня.

Розрада.

— Знаєте, пане, що я на тім портрети виглядаю старша на десять літ!

— То нічого, зате, пані, будете десять літ довше подібні до себе.

—o—

Мати: Як жеж це, Юрчику, ти бив свого молодшого братчика?!

Юрчик: Бив, але я наперед сказав йому, що мене не більше болить, ніж його.

— Пане, я чую весь час, як ви говорите: раз, два, три, чотири. Не забувайте, що я наняла вас, щоби ви вчили мою дочку гри на фортепіні, а не рахунків!

—o—

Прибіжище.

— Ти більше пересиджуєш у твоєї стенотипістки, ніж у твоєї жінки!

— Бо лише там можу дихати!

ПРИПОВІДКИ САРТІВ І КІРГІЗІВ ПРО ЖІНОК.

Жаба без хвоста, жінка без розуму.

Собака не знає зради, жінка вірности.

Чоловік і жінка — пара волів у ярмі.

Перша жінка — божа запорідь, друга жінка песій хвіст.

Два книжали не вмістяться в одну похву — дві любови не втиснуться в одно серце.

В один чобіт не влізуть дві ноги.

Дві дині під пазухою не понесеш.

Жінка скарб божий, її вдещування — отруя змії,

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВЯТО ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Те, що український нарід тимчасово переможений у своїй визвольній боротьбі, на мою думку, звичайного робітника, не є так зле, як деякі слабодухи думають. Мені здається, що більша частина українського народу переймається ідеями визвольної боротьби, ідеєю створення української держави. Наш нарід тепер вірить більше ніж коли раніше у свої власні сили й знає, що лише в упертій і тяжкій боротьбі здобуде собі волю. Українські свідомі маси твердо вірять, що нарешті прийде день, коли повстане велика й свобідна українська держава. Нарід наш знає, що сила його лежить у вірі в перемогу над усіма своїми ворогами й що брак віри ніколи не приводить до побіди.

Віруючий у свою перемогу 99 разів упаде в боротьбі, але в сотий таки переможе. Невіруючий, ще не почавши боротьби, програє її.

Український нарід своєї зброї не зложив і провадить дальшу вперту боротьбу зі всіма окупантами його земель. Наш нарід так довго буде продовжувати боротьбу за своє визволення, як довго всі його землі, всі відлами єдиного великого народу не зіллються в одну велику державу.

Боротьбу за своє визволення наш нарід тепер веде на полі культурному, економічному й політичному, готуючись кожний час знову зірватися до збройної боротьби. Ми, американські Українці, в цій боротьбі чим можем, тим помагаємо. Даємо матеріяльну підмогу „Рідній Школі", „Просвіті", „Політичним вязням", складаємо на „боєвий Фонд" і т. д. Таксамо стараємося допомогти морально, влаштовуючи політичні, протестаційні віча, а також святкуючи національні свята. На таких вічах і святах ми, крім моральної допомоги, складаємо жертви на Рідний Край. На святах ми вихо вуємо свідомість старого покоління нашої еміграції, а особливо, що дуже важне, виховуємо свою молодь у любві до Рідного Краю батьків, у любві до свого пригнобленого народу, сіємо зерно, з якого виростуть нові борці за край своїх батьків, що прийдуть на зміну нам.

На 22 січня припадає велике свято української державности й соборности. В цей день, одинацять років тому, у Київі на площі св. Софії, в цій колисці українського народу, Центральна Рада проголосила суверенність української державности, а за рік на тій-же площі відбулося знову свято Українців, свято злуки всіх українських земель. В цей день український нарід голосно заявив, що він єдиний по обидва боки Збруча, що він єдиний від Карпат по Кавказ.

У цей день всі рідні брати, що сотки років були поділені ворожими державами, обнялися в радісним єднанню й поклялися у спільній вірности своїй матері-Україні. Наші брати на своїх землях під чоботом лютих завойовників не можуть радісно й вільно святкувати цей великий день. Але ми, що живемо на вільній землі Вашингтона, виконаймо свій національний обовязок і відсвяткуймо урочисто національне свято єдиного українського народу.

Зокрема в Ню Йорку свято соборности України влаштовує комітет Обєднаних товариств. Свято відбудеться 27 січня в Стайвесент Гай Скул на 15 вулиці. Я певний, що свідоме й патріотичне громадянство міста Ню Йорку виконає свій національний обовязок і, як завше, візьме масову участь у святі, щоби стати приміром иншим громадам.

Василь Дроботій,
Ню Йорк, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Про будучність Українців в Америці.

Дня 3 січня відбувся у нас відчит на тему „Про будучність Українців в Америці", про який вже була згадка, а який доповнюємо, бо порушена в відчиті тема цікава і важна. Відчит відбувся в Укр. Нар. Домі при укр. прав. церкві. Председатель Нар. Дому гром. Ст. Коцюба пояснив присутним ціль і значіння відчиту. На секретарів вибрано О. Кузика і М. Грубрина. Председатель привитав в імени громади дорогого гостя і покликав д-ра Г. Г. Скегара до виголошення відчиту. Д-р Г. Г. Скегар, говорячи про „Будучність Українців в Америці", сказав таке: Перебуваючи Канаду і Америку, старався я стрінути і розпитати таких людей, які найдовше перебувають в Канаді або в Америці, а з розмов з ними виходить, що весь наш дороблок, всі наші інституції, які до сеї пори ми здобули, істнують не довше як 20 літ. В Америці наші люде будували найбільше церкви і записували їх не на себе, а на Рим, а про школи, про те, що найважніше, мало подбали. Розуміється, що українському народови потрібна і церква, але така, що дбає про національні справи, звичаї і традиції. Українці в Америці повинні звернути увагу в першій мірі на Рідну Школу і що змога посилати свої діти до Рідної Школи і в дома говорити до дітей по українськи. Українцям треба гуртуватися у своїх Народних Домах і вписувати свої діти до своїх організацій, шкіл і церков. Опір асиміляції можемо поставити дорогою освіти в українській мові, підтримуванням своїх національних культурно-просвітних і драматично-співацьких товариств, закладанням виховавчих інституттів і будуванням шкіл для молоді. І Америка повинна піти слідом Канади. В Канаді є свої Рідні Школи, є свої інститути, а то в Саскатуні, Едмонтоні і Вінніпегу. Там вже є своя власна інтелігенція, яка вийшла з тих інститутів. Є її понад 150, а до 10 літ буде до 1,500. Тільки доброї волі і охоти а певно, що в Америці Рідна Школа буде ще в кращім положенню, ніж в Канаді, бо Канада бідний край, там тяжко на гріш, а тут в Америці зовсім инакше. Тут школа повинна була бути на першім місци. Добре поставлена Рідна Школа і своя церква будуть підставою нашого відродженого життя. Дальше говорив бесідник про піддержування самих себе і своїх бизнесменів. Підпираючи своїх, маємо повне право від них вимагати, щоби вони помагали рідній справі. В нас ніби є клич: Свій до свого, а в дійсности всі до Жида. А подивіться хочби на своїх ворогів Поляків. В Шикаго є їх найбільше. Вони мають 500 лікарів, 500 дентистів, а 700 адвокатів. Коли Польща збирала 10 мілионів дол. (за часів Падеревського), то тоді в Шикаго на кождого лікаря і дентиста наложили по 500 долярів, а на кождого адвоката 1000. Тоді сама польська інтелігенція зложила $1,200,000. Тому і нам, Українцям, треба як найбільше старатись о свою тут виховану інтелігенцію, виховуючи молодь у всяких фахах: як механіки, пьомберство і т. д. Між нами, Українцями, говорив д-р Скегар, є всякі політичні і релігійні партії і тим шкодимо самі собі, бо пригляньмося тим партіям: Одні служать Москві, другі Варшаві, треті Римови. Служать чужим, ворожим нам чинникам. Тут навів д-р Скегар такий примір: Жив батько і син у віддаленню кільканадцять миль. У батька були великі двері і коли батько почув, що син зробив щось злого, забивав цвях у двері. За чотири роки оббив цвяхами цілі двері і запросив сина до себе на свята. Приходить син і бачить, що двері оббиті цвяхами і питається батька, навіщо він набив цвяхів у двері. А батько відповідає: То не я набив, але ти, сину. Син став і не знає, що на це відповідати. А батько тоді каже до сина: Коли я почув від людей, що ти зле зробив, забив у дверях оден цвях, а за чотири роки ти стільки злого наробив, що як двері високі і широкі, вони вже оббиті цвяхами. Син став і думає, що то злого він зробив і каже до батька: Я відтепер буду робити добре. А батько на це відповів, що як почує, що він щось доброго зробить, то виймати буде по одному цвяхови. Син старався уникати злого, а робити добре і в протягу чотирох років батько повиймав усі цвяхи. Тоді знов запросив сина до себе. Син прийшов і дивиться на двері, а цвяхів на дверах вже нема, але двері покаліченні. Двері ті покалічені се ми, Українці, що робили промахи на всіх ділянках нашого народного життя. Тепер власне маємо все те направити, а в першій мірі виховати молодь в українськім дусі, бо яка молодь, така нація, яка нація, така держава. Кінчаючи свій відчит, наклікав д-р Г. Скегар до просвіти, до своїх організацій, до боротьби за свою державу.

По скінченню відчиту забрав слово місцевий парох о. М. Запаринюк, подякував д-рови Г. Скегарови, що загостив до нашої громади і виголосив відчит, рівнож подякував всім зібраним, бо хоч це був рождучий день, гала була виповнена слухачами. Бесідник підніс вагу школи і подав, що в Америці всі наші діти ходять до американських шкіл, але великий Тарас Шевченко говорив: „І чужого научайтесь, й свого не цурайтесь". Отож, коли ми хочемо, щоби наші діти не цуралися своїх батьків і батьківщини, рідної землі їх батьків, то ми повинні їх посилати до своєї рідної школи. Така самостійна українська школа істнує і в нас. Вона цілком незалежна від парохії. Навіть катехізму вчить священик дітей не в школі, і не в часі шкільної науки, а в неділю, в церкві. Тому до цієї школи повинні посилати дітей всі Українці без рижниці поглядів політичних і релігійних. Між дітьми не буде жадних непорозумінь, а будуть жити одною патріотичною у українську діточою громадою. Сміло можна нам сказати, що колиб наш нарід мав був свою школу ще до часів великої війни, то тепер він мавби свою власну державу. Стара австрійська школа, до якої ходили діти нашого народу, вчила величати Франц Йосифа, вона не вчила славної минувшини нашого народу так, щоби виробляти в нашім народі свої державно-національні ідеали. Після тих великих жертв, мук і моря крови, що український нарід прозив у боротьбі за свою державність, доперва тепер ми зрозуміли вагу рідної школи. Ми щиро побачили, що лише рідна школа може виховати націю, котра збудує собі Незалежну Самостійну Українську Державу.

О. Кузик,
М. Грубрин.

Пожива для матерей.

Кождий потребує вітамін кождого дня, а ніхто так, як молода мати. Ось чому легко стравний, богатий у вітаміни рибячий олій, як у

SCOTT'S EMULSION

є все пожиточним для матері і дитини. Є се знання, щоб осягнути повну вартість з рибячого олію, вдоволяючо. SCOTT'S EMULSION є пожиточ специяльної вартости для плекаючих материй.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 28-12

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЗАПОМОГОВОГО Т-ВА „БУКОВИНА",
відділ 14 Українського Народного Союза
устроюється

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО СІЧНЯ 1928 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
(MANHATTAN LYCEUM)
66-68 East 4th Street, New York, N. Y.
Початок в год. 8-ій вечером. — Вступ 50 центів.

На бали будеться приймати нових членів до Союза і Товариства без вступного. — За добру забаву ручить
13-4 Комітет.

ПОЗІР! НАЙСТАВНІЩІ-ФІЛАДЕЛФІЙЦІ! ПОЗІР!
ГРУПА УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ ДМИТРА ЧУТРА
уряджує

КОНЦЕРТ І БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО СІЧНЯ 1928 РОКУ

В PULASKI HALL
1651-53 HUNTING PORK & GERMANTOWN AVE., NICETOWN-PHILA, PA.
Початок точно в 7.15 вечер. — Вступ 50 шт., діти 25 шт.

Проситься прийти на цей концерт і баль, де зобачите українські і чужі танці, сольові співи і ин. Коли прийдете, так не пожалуєте, а рівночасно піддержите українську штуку і мистецтво. Дохід призначений для села Молодовичі, повіт Перемишль, Галичина. 14

ПОЗІР! БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ УКР. ТОВ. ІМ. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО,
відділ 22 Українського Народного Союза в Бруклині
відограє
Співацького Аматорський Кружок при Укр. Нар. Домі в Бруклині, Н. Й., представления

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

оперета в 3-ох діях, А. І. Нагорянського

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО СІЧНЯ 1929 РОКУ

В ГАЛІ УКР. НАРОДНОГО ДОМУ,
101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Початок в годині 4-ій пополудни. — Вступ $1.00 і 65 центів.
ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ТАНЦІ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.
14 За вдоволення ручить — Комітет.

ШУКАЄМО 62 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКО-АМЕРАКАНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ КЛЮБ В АЛЕНТАВН, ПА., РІШИВ НА РІЧНІМ МІТИНГУ ВИАСИГНУВАТИ З КАСИ НА СТАРИЙ КРАЇ $175, А В ТІМ ПРИЗНАЧИТИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

МИ, АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ, ПРЯМО ОДУШЕВИЛИСЯ ТОЮ ГАРНОЮ ДУМКОЮ, ЩО ІІ ПЕРЕВОДИТЬ ОБЄДНАННЯ, КОЛИ ЗБИРАЄ ЖЕРТВИ НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ. МИ РАДІ, ЩО У ЛЬВОВІ БУДЕ ВИДНІТИ ВІКОВА ПАМЯТКА, ЯКА БУДЕ СВІДКОМ ДЛЯ ПОКОЛІНЬ, ЩО КОЛИ КРІВАВІЛАСЯ РІДНА ЗЕМЛЯ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ, АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ДОПОМАГАЛИ ТІЙ БОРОТЬБІ.

З ВІРОЮ, ЩО ЗНАЙДЕМО ДАЛЬШИХ 62 СТОДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ, ШЛЕМО СВОЮ ЖЕРТВУ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. BOX 411,
PHILADELPHIA, PA.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

У Фреквіл, Па., дня 9. січня 1929 р. помер наш брат Пилип Подоляк, член У. Н. Союза, в. 28. сн. Димитрія. Причина смерти наслідком тяжкої праці в майнах. Проживши 51 літ, лишив по собі сироти: семеро дітий і жену Зофію Подоляк.

Земля Йому Пером!

Іван Захіняк, предс.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗУ.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 20. січня, в год. 2-ій попол., в Укр. Правосл. Гали, 18 Woodland St. Уряд на 1929 рік є слідуючий: Тимко Мазовіта, предс.; Павло Лещук, заст.; Матвій Скоропад, кас.; Андрій Кривий, заст.; Петро Стадник, Василь Гасій і Іван Александрович, секретарі; Михайло Скалацький, Петро Рагоза і Павло Гульгун, контрольори; Андрій Крула, Микола Мартинів, надз. хорих; Катерина войтовщук, опікунша до членкинь. — Т. Мазовіта, предс.; М. Скоропад, кас.; П. Стадник, секр.

ЛЕЙТРОБ, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 61, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться 20. січня, в дому секретаря, в годинній 2-ій попол. На річнім мітингу вибрано уряд на 1929 рік: Іван Томашовський, предс.; Стефан Короленят, заст.; Антоні Скубик, секр.; Йосиф Зрчак, заст.; Лешко Гаванчак, кас.; П. Мвруták і Г. Монук, контр.; Л. Прамовяк і С. Королевят, до пранорів. — Антоні Скубик, Box 234, Latrobe, Pa.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Тов. Запорожська Січ ім. Б. Хмельницького, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 20. січня, в годині 1-ій пополудни в гали церковній. Приходіть в додатковим членам, щоби вирівнали свій борг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. ...чтрів, предс.; Ф. Клебан, кас.; І. Маркович секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинг відбудеться в неділю, 20. січня, в годині 1-ій пополудни. Невиявивши часу заплатити вору 1 дол., а урядник 2 дол. — Йосиф Борсук, предс.; Василь Олесюк, кас.; Яким Яцинич, секр.

ГОЛІРІОК, МАСС. Тов. ім Івана Франка, від. 52, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на останніх зборах дня 6. січня поручено провадити далі відділове урядование тим самим урядникам, що були в 1928 році. Збори товариства будуть відбуватись все в першу неділю по першім, як і минулого року. — Дмитро Хрупалик, головa; Іван Грощишин, скарб.; Іліа Варишин, писар.

ЕМБРІДЖ, ПА. Рекордовий звіт Бр. св. О. Николая, від. 276: В 1928 р. приступило нових членів 15; перейшло з діточого департаменту 4. Разом 19. До класи С.С. на $2,000, належить 2 кл.; до класи В.В. на $1,500, 8 чл.; до класи С. на $1,000, 163 чл.; до класи В. на $750, 18 чл.; до класи А.А. на $500, 38 чл.; до класи А. на $250, 5 чл.; до класи Д. на $100, 4 чл.; до новорих родів обезпечення 3 чл. — Разом 238 членів, з того мужеського пола 149 чл., а женського 89. Дітий знаходиться у кладі 220. Разом відділ 276 числить 458 членів. — Михайло Фук, секр.

ПЕРШИЙ РАЗ! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! ПЕРШИЙ РАЗ!
УКРАЇНСЬКЕ ПРОСВ. ТОВ. „БУДУЧНІСТЬ" В НЮАРК, Н. ДЖ.
уявитовує

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО СІЧНЯ 1928 РОКУ

ПЕРШОРЯДНИЙ КОНЦЕРТ

В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ГАЛІ
57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.
Початок в годині 7.30 вечером — Вступ 50 центів.
Хор виступатиме під управою професора Ю. КИРИЧЕНКА.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

Слівце до Учасників: Громадянки і Громадяни! Тов. „Будучність" докладає всіх старань, щоб концерт випав як найбільше вдоволяюче. В концерті возьме участь український балет-майстер і танцюрист Г. Кащенко. Хор приготовляє класичні концертові пісні, як також визначні солісти, дуети, деклямації, монологи, танці і инші несподіванки. Тому не оминайте ті нагоди — приходіть самі і переказуйте другим, а тим самим дасте духовне задоволення тим, що працюють тут на емігрції і рівнож матеріяльну підпержку громадському житю в рідним краю. Отже приходіть громадно, приходіть всі! Не забудьте — суботи, 19. січня. 14-1

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПАСЕЙКУ, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

УКРАЇНСЬКОЇ КОНЦЕРТОВОЇ ОРХЕСТРИ
під управою Мирона Тимкевича
при співучасти відомої сопранїстки п-ни Ольги Тимкевичевої
відбувається
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ,
212 PRESIDENT STREET, PASSAIC, NEW JERSEY.

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО СІЧНЯ 1928 РОКУ

Початок точно в год. 8.15 вечером. — Вступ 50 центів.
ПО КОНЦЕРТІ ВІДБУДУТЬСЯ ТАНЦІ.

Концерт сей дасе одинока Українська Орхестра в сій околиці не з учеників-дітий, але з фахових і досвічених музикантів. Дотепершні її виступи на укр. концертах і на концертах, уряджених для радіових стацій стрінулись з великанським успіхом і ентузіязмом з боку слухачів. Сього сезону орхестра дасть лише отсей однокий концерт в Нюарку тому користайте з тої рідкої нагоди і прийдіть, щоби почути українські пісні сеї славної орхестри. 13,14

ПОЗІР! РАРІТАН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ ШКІЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ДІТОЧОЇ ШКОЛИ В РАРІТАН, Н. ДЖ.
відограється враз перший історичну різдвяну драму
в 4-ох відслонах, під заголовком

ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ

В ГАЛІ ST, JOSEPH AUDITORIUM, SOMERSET ST., RARITAN, N. J.

В СУБОТУ, ДНЯ 19-ГО СІЧНЯ 1928 РОКУ

Початок точно в годині 7-мій вечером.
Вступ 50 центів. Діти від 14 літ вище 15 центів.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ

до пізної ночі, на котрім буде програвати перворядна музика.
Весь дохід призначений на Українську Діточу Школу
в Раріган, Н. Дж.

Українці і Українки! За стараниям Комітету Укр. Діточої Школи в Раріган, Н. Дж., відограється гарна історична драма Вифлеємська Ніч, на котру наш шкільний комітет має честь запросити всіх Українців з Раріган і других околиць. Тут будете мати нагоду бачити старинних царів Ірода, дворянина-книжника, ангела, Йосифа, Марію і дитя та двох маленьких ангелів. Прийдіть та і других кличте, а певно, що не пожалуєте. 14

ЗА КОМІТЕТ: Режісер М. Костря.

НОВИНА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! НОВИНА!
АРТИСТ-БАЛЄТМАЙСТЕР

ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО

відкриває

ШКОЛУ

УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНЦІВ

ПЕРШІ ЛЕКЦІЇ дасть В. Авраменко в слідуючих місцевостях:

в м. ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.
19-го СІЧНЯ 1929 р., в Українській Салі при Стейт вул., від 7.30 год. вечер.

в м. КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.
20-го СІЧНЯ 1929 р., в Укр. Церковній Салі, від 10. годині рано (по Служебі Божій).

в м. НЮ ЙОРК, Н. Й.:
21-го СІЧНЯ 1919 р., в салі Українського Роб. Дому, 66-68 1ст 4-та вулиця, від 8. годині вечером.
22-го СІЧНЯ 1929 р., в салі Укр. Правосл. Церкви, 334-336 1ст 14-та вулиця, від 8. годині вечером.

в м. ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.
23-го СІЧНЯ 1929 р., в Укр. Нар. Домі, 214 Фудтон вул., від 7. год. вечером.

в м. НЮАРКУ, Н. ДЖ.
28-го СІЧНЯ 1929 р., в салі Укр. Роб. Дому, 51 Бікон вул., від годині 7.30 вечером.

Українці! Приходіть всі почути цікаві лекції про український танок від самого творця його артиста Василя Авраменка, а рівночасно вписатися до школи.

До школи приймаються Українці мужеського й женського полу без рижниці їх релігійних та політичних переконань; діти від 6 літ згору, дорослі до 40 літ. — Вписуватися до школи можете у вищезазначених салях що-дня з ранку до 9. год. вечером. — АДМИНІСТРАЦІЯ. 14

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1929 РІК
на одинокий український щоденник в Румунії

„ЧАС"

„ЧАС" справить Вам кождої днини миду приємність, бо приносить вісти про культурне, господарське й політичне життя та про боротьбу за національні, шкільні і політичні поля тої Землі, яка дала Вам життя й викормила Вас. Як незалежний, безпартійний часопис стоїть „ЧАС" на сторожи національних прав Ваших батьків, братів, сестер і дітей.

Земляки, поможіть нам довести боротьбу до кінця.

Сини Буковинської, Бесарабської й Мармарощської Землі, підпріть національне діло.

Шлють замовлення й передплату на такий адрес: **„CEAS", Cernăuți, str. Petrovici 4, Bukowina, Rumanien.**

Чвертьрічна передплата виносить три доляри.

Колядуйте й збирайте при кождій нагоді на пресовий фонд „Часу".

Инші американські й канадійські часописи проситься о передпук.

Видавництво „Час".

ЕМІГРАНТИ З БУКОВИНИ!

ПРОСИМО всіх тих Земляків, яких висилаємо вже третій місяць щоденник „ЧАС", вирівнати в найкоротшому часі передплату.

Не наносіть шкоди національному ділові. Підпріть тяжку національну боротьбу. Приєднуйте нових передплатників.

Адрес „Часу": **„CEAS", Cernăuți, str. Petrovici 4, Bukowina, Rumanien.**

Передплата виносить чвертьрічно три доляри.

Инші американські й канадійські часописи проситься о передпук.

Видавництво „Час".

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ. УВАГА!

УКР. РОБ. ТОРГ СПІЛКА

повідомляє шеровців, що

РІЧНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 20. СІЧНЯ 1929 Р.

в 2-гій годині пополудни

У ВЛАСНІМ ДОМІ,

57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

Проситься всіх шеровців бу-ти присутними на мітингу. 13-4

Уряд Укр. Роб. Торг. Спілки.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ СВ. ВОЗНЕСІННЯ В НЮАРК, Н. ДЖ.

— відбудеться —

сего року першим

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

з виступом балет-професора пана Ащенка

В СУБОТУ, 19. СІЧНЯ 1928 Р.

В ГАЛИ ПІД ЧИСЛОМ

324 SPRINGFIELD & MORRIS AVE., NEWARK, N. J.

Українці і Українки! З огляду цего, що це є перший бал цего року і що на нім виступить наш славний артист тріщін п. Ащенко, проситься б як найчисленнійшу присутність. Вже сама присутність виступу артиста п. Ащенка запевне не пересічний, а надзвичайний бал. Томужто сміло на цей вечір просить усіх Українців

13-4 **Комітет.**

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Я. ПОЗІР

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ШКОЛИ

при 14. улиці в Ню Йорку

— відбудеться —

В СУБОТУ, 19. СІЧНЯ 1928 Р,

в год. 7-мій вечером,

В САЛІ УКР. ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ,

334 E. 14th ST., NEW YORK CITY

ЯЛИНКА

У програму входять: орхестра проф. М. Гайворонського, дїточий хор і дїточа театральна вистава. 13-4

Вступ 50 центів. Шкільні дїти даром.

ПАЧКОВАННЄ МУЩИН ДО ДО АМЕРИКИ МЕНШАЄ.

Теперішна активність імміграційних властий в Америці пхнула багатьох до професії перепачковування людий через канадійську границю. Фактом одначе є, що за послідних чотирі тижні сотки людий різних національностий, живучих в Канаді, одержують репутацію, на підставі котрих можуть їздити до Америки чи то працювати чи на відвідини. Розуміється вони мусять мешкати в Канаді. Тому не треба дивуватися, на вказ, небезпеку життя і тратити сотки долярів, бо тепер можна набути правну денну перепустку до Америки за $100 і без бонду, а також нема ограничення, кільки емігрант має мешкати в Канаді. Адвокат **GEORGE A. VARADY, 7913 W. Jefferson Ave., Detroit, Mich.,** занимається того рода денними перепустками і дістає їх для потребуючих. **Mr. Varady можна бачити кождого вечера в Канаді під понизшою адресою: 1012 PARENT AVE., WINDSOR, ONT.**

11-16

При правничім іспиті.

— Яка є найвища кара за бігамію (двоженство)?

— Дві тещі, пане професор!

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

РОЗВОДЬТЕ В СТАВКАХ РИБУ — БАГАТО ВІД НЕЇ ПРИБУТКУ.

Із порушниками рибальських законів поводім суворо боротьбу.

Вони — вороги нашого рибальства.

Наші водозбори надзвичайно збіднили на рибу через хижацьке рибальство. Вічка в водах далеко не відповідають законним вимогам; щоб не продавали маломірної риби, ніхто не слідкує, а тому виловлюється й продається не риба, а сміття. Бовтають теж риби бовтними сітками.

За пунктом сьомим правил рибальства у водах місцевого значіння по УСРР, забороняється в усіх водозборах ловити рибу за допомогою різних отруйних та що глушать рибу засобів (кукельзан, динаміт, тощо), **не вживати бовта** (хрьокало), брящала та інш. подібних знарядь; не можна теж стріляти на рибу з рушниць.

Отже не зайво заборону ловити рибу за допомогою бовта вміщено в згаданому пункті поряд з усякими отруйними та вибуховими речовинами. Шкода-бо від бовта не менша.

Між тим рибальство, за допомогою бовта існує в нас, як ненормальне явище, й ніхто не звертає уваги на це величезне лихо. Візьмім, наприклад, **село Желізки.** Тут майже половина рибалок бовтїй. У наслідок цього, багатющя річка Саболиця й канава обезрибленні в щент. Дорослої риби давно вже нема, а тепер добивають малечу. Сільрада Желізська не забороняє ловити рибу цим дикунським засобом, хоч спілка трудових рибалок і казала про це.

Весною дехто з членів спілки мисливців і рибалок впіймали осіб, що ловили рибу у весняний заборонений час. Складено відповідні акти, передано до канцелярії спілки трудових рибалок, щоб надіслала їх по належности, — але ці акти чомусь і досі спочивають в напер-рах спілки.

Така байдужість до порушення закону веде до більшого поширення злочину. Заглянь іноді на рибний ряд — яку там продають маломірну рибу! Чому це фахівець рибальства при Окрземвідділі не заглядає іноді до рибного ряду з сантиметром в руках перевірити риру?

Треба тепер же попередити рибальську масу, щоб не виготовляли сіток, заборонених законом, бо зима — це сезон виготовлення сіток. Сільрада треба зобовязати, щоб слідкували за виконанням правил рибальства, докладно ознайомились з цими правилами. Сільради повинні теж рішуче боротись з бовтанням риби, зокрема, **в Желізках, Короб'івці, Домантові.**

Члени всеукраїнської спілки мисливців та рибалок, що їм надано право доглядати виконання правил рибальства, повинні використати це право цілком для боротьби з бовтїями, як із справжніми злодіями.

І. Святун.

„Радянська Думка".

ПРО ВИСТАВІ ФІЛЬМИ „ТАРАС ШЕВЧЕНКО".

Три дні, четвер, пятниця і неділя — 10, 11 і. 13 січня остануть в памяти української громади міста Ню Йорку на довгі-довгі часи. В цих днях відбувся вперший раз в Злуч. Державах Америки демонструвалась фільма „Тарас Шевченко". Успіх був надзвичайно дорий.

Через три рази велика сала Українського Робітничого Дому була переповнена глядачами. А з посадів-жаль стались, котрі відійшли з нічим, знайшлось сотні людей вернуло домів, не бачивши фільми із-за браку місця на салі. Ті, що були перший раз на виставі, переказували своїм знайомим: і ось прийшла неділя — люде вертаються. Нема місця.

Вступні тижети виявляють, що відвідало фільму около дві тисячі людий. Старші і діти із запертим віддихом дивились на картини, в яких бачили, так сказати-б, живого Шевченка. Це гарний успіх, як на початок. Видно, що українська імміграція рада принятала фільму „Тарас Шевченко", як одобуток Радянської України в культурнім полі. Всяка за цим приступі виявили бажання бачити і другі українські фільми, що їх в міру сил і можности треба спроваджувати до Америки.

На зустріч вимогам і потребам української імміграції Союз УРО, піде як і до тепер вліво. Добра фільма — це знаменитий засіб поширення освіти серед української імміграції.

Однак, щоби спровадженим фільми з Радянської України було потрібно, то тут треба цілковиту підтримку українського громадянства по всіх місцевостях. В злуці зі спровадженням фільмів з України є зрелізації кошти. Їх можна покрити лиш тоді, коли громада буде масово йти на виставі фільмів. А проти добрих українських фільмів ніхто не повинен виступати, і політичні, чи релігійні переконання тут непричому. І треба в цій справі придержуватися певних правил і порядку.

Перш усього треба, коли фільма приходить в якусь місцевість, надати їй розголос, щоби всі знали, що буде така виставка.

Друге треба приходити пів години скорше, щоби висвітлювання почалось точно в призначений час.

Трете, якщо фільма буде ставлена більше, як один раз, то не вибирати найбільш догідний день (приміром, суботу або неділю). Бо коли кожний так зробить, то одного дня не буде де поміститись на салі, і много вернуться домів, не побачивши фільми.

Четверте, треба розумїти, що це є імпортована фільма, і що з цим злучені великі видатки з одної сторони, а з другої висвітлювання її получене також з великими коштами. Ми не йдемо по лінії конкуренції з американськими фільмами, і не можна сподівати-сь від нас цн вступу, що їх звичайно ставлять американські кінотеатри.

Нам не ходить о зиски; фільму „Тарас Шевченко", спровадженого в освітній ціли, а що з тим є злучені кошти, так і треба їх роздобути продажею квитків. І коли українська імміграція піддержить як слід виставу цєї фільми, тоді буде змога спроваджувати й інші гарні фільми з України — фільми українські і походженням і змістом.

С. ЛУКЕНЮК,

завідатель фільми „Тарас Шевченко".

НОВИНА! — НОВИНА!

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКР. СПІВ. ТОВАРИСТВА, ВІД У.Р.О.

відограється представлення

в користь Українського Народного Дому

під заголовком

МАТИ НАЙМИЧКА

драма на 4-рі дії

В СУБОТУ, 19. СІЧНЯ 1928 Р,

В ГАЛИ У. Н. ДОМУ,

216 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.

Поч. точно в год. 8-ій вечером.

Вступ 50 центів.

Поважаний Громадяни!

Незабувайте 19. січня, а приходіть всі і кличте своїх знакомих, бо згадана драма надто цікава; як прийдете, то не пожалуєте. 14

Комітет.

З ГИГІЄНИ.

ПРИРОДНИЙ ВІДПОЧИНОК ОЧЕЙ.

Наші очи безперервно бачать і дивляться весь час від хвилі як пробудимося аж до нічного відпочинку. Себто менше більше шіснацять годин, а таки вечером бачимо не гірше ніж рано. Завдячуємо це добрій природі. Природа створила такі спеціяльні уладження, які очам нашим навіть підчас праці дають полекшу і відпочинок. Сюди належать передовсім рухи очей і кліпання рісниць. Майже безупинну наш погляд перебігає то сюди то туди, навіть коли пишемо чи читаємо. А цей рух очей помагає кровенню кров'ю й соків'ю оці, виділює скорпо складники, які витворюються наслідком змучення і доставляє новий поживний матеріял для очей.

Передовсім завдячує око переміну крови і соків невпинному кліпанню повік. Коли лише на хвильку здержати би рух повік, зараз відчуємо ослаблення очей. Ось приміром коли глядітимемо довший час на одну букву в книжці, а при цьому стараємося не кліпати очима, то небарем ціла сторінка книжки виглядає нам мутна. Колиж тепер скоро кілька разів кліпнемо, зараз це замрячення зникне спереду очей. Всі ці позірно непотрібні рухи побуджують доплив крови і соків та усувають складники, витворені наслідком умучення.

Самособою ці самочинні рухи не вистарчають іще для такий людей, які мусять богато працювати очима; себто урядовці, письменники, журналісти, кравці й ін. Вони мусять дбати про очи, старатися, щоб кров не наплівала до голови, до чого причиняється між іншим вузкий ковнірець. Далі треба очам щодня дати довше відпочати, що зробимо, коли глядимо в даль, у зелень, себто на проходах.

501 ЖІНОК БУВШОГО СУЛТАНА.

До найбільших бабів того світа належить без сумніву бувший турецький султан Мохамед VI. Тепер він живе в Женеві (Швайцарії) з невеличкої ренти.

Гарем бувшого султана мав свого часу 500 жінок і одалісок. Гарем розвязано, але Мохамед VI., хоч такий досвідчений у подружніх справах, видно не втратив охоти до женихання, бо в найближчому часі хоче оженитися з 22-літньою французкою Жілієтою Лєпер, дочкою купця в Женеві. Шлюб має відбутися по християнському обряді.

Могамед VI. справжніх жінок мав лише чотири, бо лише стільки позволяє коран (могаметанська релігія). За час побуту на прогнанні одна з тих чотирох жінок піповніла самогубство, а друга згинула в Італії підчас залізничної катастрофи. Бувший султан Могамед VI. дістає від президента Туреччини Кемаля баші 18 тисяч фунтів на рік, але має теж і особисті доходи. Жіє в невеличкій вілі над Женевським озером, а двір його складається усього з 12 людей.

— Султан і я старалися захувати в тайні наші плани, — сказала панна Лепер одному журналістові — але люде таки вивідалися. Я вірю, що будемо щасливі. Щоправда, султан мігби бути моїм дідусем, але то нічого не шкодить.

Наречена, запитана, чи знає, що її будучий чоловік мав уже 500 жінок, відповіла:

— Певно, що знаю, але що то мене обходить. **Добра жінка не допитується чоловіка ніколи про його любовну минувшину.**

Можливо, що панна Лепер гадає, що коли її будучий чоловік має стільки жінок у своїм гаремі, зуміє ущасливити одну жінку. Тому рішилася бути 501-ою жінкою.

З ІСТОРІЇ ХЛІБА.

Щоденний хліб, який їмо, не має вже давного минулого. Хлібопечення в приладжувані хліба прийшли зі Сходу. Спочатку тісто робили з муки та води і пекли в спеціяльних печах, сконструованих перший раз в Єгипті. Европа запізналася з цим винаходом за римського володіння, хоч іще довго були призвичаєні до хліба печеного в присику (горячім попелі).

Печеного хліба вживали замість тарілок, на яких клали та краяли інші страви, головно мясо. Коли така „тарілка" розмякла від сосів і мясного соку, була ще смачніша!... Ці хлібові тарілки вдержалися довго в уживанні, бо літописи з 1340 року говорять іще про них.

Є опис бенкету з часів Людвика XII., на якому вжили 1300 тузинів хлібових тарілок і їх, самособою, зіли запрошені гості.

Щодо початку уживаного нині т. зв. квасного хліба, то його винайшли припадково. Вбогі люди задля ощадности мішали останки старого тіста зі свіжим тістом. Тісто кисло (ферментувало) і тимсамим хліб ставав лекший та смачніший. Одначе римський історик Пліній впевняє, що Галлі вживали задля цього дріжджів із пива. На протязі століть забули про це відкриття та щойно в XVI. столітті стали знову випікати квасний хліб.

Тодішні лікарі заборонювали їсти такий хліб, казали, що „дріжджі є шкідливі для здоровля й організму людини, тому що терпкі наслідком ферментування ячменю та води".

Але що всі заїдалися тим „терпким, мягким х 'бом", не звертали уваги на дерестороги лікарів, тимбільше, що ніхто не вмирав з того, то хліб той загально принявся.

У ЛІКАРЯ.

„Ви мусите, добродію,
Спокійно держатись,
І всякого подражнення
Все вистерігатись.

„І в сей спосіб ви зможете
Ще довго прожити...
Прошу мені за пораду
Пятку заплатити".

„Цілу пятку? От і маєш!
Кажуть тихо жити,
А тут мене починають
Вже й самі дражнити".

Мих. Кумка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ брата Антося Сановіцу, котрий згубився від родини першого тиждня в Америці 1910 року. Походить з міста Коломия, Гал. Прошу його знакомих звернути йому увагу на се оголошення. 14-5

JOHN SANOJCA,
952 Stebbins Ave., Bronx, New York.

ПОШУКУЮ в дуже важній справі своїх шварґів Миколая і Грицю Міґалик і їх сестри Параски Міґалик, з села Середне, пов. Ліско, Гал. Хто би про них знав, або вони самі, прошу зголоситися на адресу: 13-3

ONUFRY SZCZYDLYK,
P. O. Box 36, Manchester, N. Y.

ПОШУКУЮ свого брата Дмітра Бурмицу з села Подусівської, пов. Перемишляни, Гал. Хто би зна про нього, або він сам, прошу зголоситися на мою адресу. Він перебував в 1926 р. в Ню Йорку звідки виїхав. **NIK BURMYLO, Box 329, P. O. Prince George, B. C., Canada.**

ФРЕНК КОКОРУДЗ

пошукує своєї мами РОЗАЛІЇ. Дорога Мамо, ти знаєш, що лишилась нас четверо діточок, ми не маємо що їсти ні в чім ходити, тиж нас любила. Наш батько хорий в шпитали в Grant City, потовкло його в роботі. Мамо, прийди назад, а ні то прийдеться нам вмерати з голоду, а коли не хочеш, то хоть напиши до мене картку. — Твій син **FRANK KOKORUDZ,**
917 Madison Ave., Madison, Ill. 14-6

НЕБУВАЛА НАГОДА.

Фарма 105 акрів землі, 7-румовий дім, 2 стодоли і стайня, гарний сад, 60 акрів управної землі. Дві милі від міста. Тепер ціна лише $1,600. Спішіть-ся, пишіть сейчас! 14-25

ФАРМА, с/о SVOBODA,
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1929 р. з найновішим стінних календарів і святами на кождий день за ₵1

Один календар 30 ц.

Ілюстрований каталюг висилається безплатно на бажання. **KULYNITCH Pte. CO., 418 E. 9th St., NEW YORK, N. Y.**

ЯК ПОЗБУЛАСЯ РЕВМАТИЗМУ.

Знаючи з переконання гіркої терпимости ревматизму пані І. Е. Горст, 204 Davis Ave., 66-G, Bloomington, Ill., є так вдячна за се вилічення з него, що хоче сказати всім терплячим як позбутися його звичайною методою в дома.

Пані Горст нічого не продає. Лишень витиїть сю оповістку і зашлеть її до неї з Вашою адресою, а вона радо вишле сю цінну інформацію Вам цілком даром. Пишіть до неї сейчас поки не забудете. 208—

ХТО ХОЧЕ розумно читати і розуміти всесвітні події та знати який буде їх кінець, сей повинен перечитати слідуючі книжки: (Ціна книжки)

Визволення	48 ц.
День Пімсти	10 „
Прапор	10 „
Потіха для Людий	10 „
Свобода для Людий	05 „
Приятель Людий	05 „
Добробут Великий	10 „
Останні дні	10 „
З	$1.08

Можете дістати поодинчі книжки або всі разом за $1.05. З замовленнем шліть готівку: **S. Wasylowich, P. O. Box 249, Essex Station, Boston, Mass.**

School nurse says all girls should know this

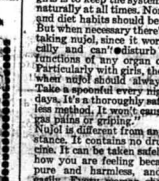

TALKING to a roomful of high school girls on personal hygiene, an experienced district nurse said: "One of the basic rules of health for girls is to keep the system functioning naturally at all times. Normal exercise and diet habits should be encouraged. But when necessary there's no harm in taking nujol, since it works mechanically and can't disturb the normal functions of any organ of the body. Particularly with girls, there are times when nujol should always be taken. Take a spoonful every night for a few days. It's a thoroughly safe and harmless method. It won't cause distress or gas pains or griping."

Nujol is different from any other substance. It contains no drugs or medicine. It can be taken safely no matter how you are feeling because it is so pure and harmless, and works so easily. Every woman should keep a bottle on hand. Every druggist has this remarkable substance. Get the genuine.

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

Ціна 35 центів.

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЛЕМКІВСЬКІ КРАСУНІ, ЩО СПІВАЛИ НА РЕКОРДІ.

НОВІ ЛЕМКІВСЬКО-УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

OKEH-ODEON

15570	(Думка про старий край, (Любовниця Петра.
15571	(Бучацька коломийка, (Апуся, полька.
15087	(Лемківське весілля, Ч. 3—4. (Шкимба.
81001	(Отче наш, (Бажен муж, хор.
15081	(Гора, гора Буковина, (Чіе то полечко.
15083	(Ой верше мій, верше, (За горами, за лісами.
15584	(Карпато-руський вальс, (Пива-вина, полька.
15085	(Весела, полька, (Куковяцка, полька.
15081	(Пой, ласточка, пой, (Вернись в Соренто.
15080	(Козачя Песня, (Двенадцать розбойников.
15079	(Лимковске весіля, ч. 1 і 2. (Ст. Шкимба, муз. П. Дудра.

Хто бере від нас лемківські рекорди, даємо слова даром.

НОВІ РЕКОРДИ ОКЕЙ КОМПАНІЇ,

відспівані І. Давиденком і В. Барчинівною. Всі рекорди по 75 цит.

15569	(Сміх. — І. Давиденко, тенор. (Наша коломийка. — Музика с Дністра.
15568	(Вкраїно мати, кат сконав, хор (Який то вітер шумно грає, хор
15567	(Український танець (шумка), (Лідова полька, муз. з Дністра
15566	(Не журись, любила, (На горах Маньжурії, вальс, Л. Субота, гармонія.
15565	(Колись, дівчино мила, пісня, (Ірчик, пісня — Ст. Боднарук.
15564	(Чудасія, (Чоловіче,
15562	(Козак відїзджае, (З Америки до краю.
15558	(Галичанка, (Ой піду.
15555	(Сміло, брати, (Ой піду чорна хмара.
15556	(Шкільне кохання, (Дуб на дуба похилився.
15554	(В краю та в Америці, (Любов. — І. Давиденко, тенор.
15552	(Тай орав мужик, (Ой чорт мені надав.
15546	(Кохання, дует: Д. Стеценко і І. Давиденко. (Дві жінки, гумористична пісня.
15542	(Гей, видно село, (О, Україно. М. Зазуляк, баріток.
15541	(Колиб мені, Господи, (Карі очи. — Марія Машир.
15537	(Ой, не спиться, не лежиться, (Ой, гиля білі гуси. М. Зазуляк.
15533	(Тропак, (Червона Калина.
15532	(Зелена рута, жовтий дівіт, (Пропала надія. Мих. Зазуляк.
15535	(Ой я собі козак лепший, козак. (А я тое дівча люблю, коломийка Гудулка.
15534	(Ой чомуж ти не такий, козак, (Як зачую коломийку, коломийка.
15544	Українська коломийка, (На зеленій траві, полька — Л. Суботка.

Висилаємо рекорди до Канади. Самі оплачуємо пересилку, що на половину. Хто має богато старих рекордів, а хотіли-би мати хай пише до нас по інформації.

Маємо голки до рекордів, що грають два рази голосніше. Ціна 15 цит.

Отворено в нас кождого дня і в неділю до 10. вечером. Хто приїздить до Ню Йорку, просимо вступити до нас. В нас все повно людей в сторі, кращі найдеться.

За всіми рекордами долькими і голками пишіть: 214-

SURMA BOOK & MUSIC STORE,

103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

між 6. & 7. улицею.

Отворено від 8. рано до 10. вечером.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ

Виробляємо і спроваджуємо різні першої класи ручно роблені італійські Гармонії, найліпші у світі. Десять літ гарантії. Наші ціни є низші від всіх иних. Безплатні інструкції для купуючих. Пишіть по даровий катальог.

RUATTA SERENELLI CO.,
1014 Blue Island Ave., Dept. 48, CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

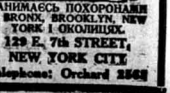

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2563